

(vo svetle nového Lugánskeho dohovoru) [\[1\]](#)

Mgr. Slavomír Jančok, ACI Arb [\[2\]](#)

Predmetom tejto state je dopad miesta arbitráže zvoleného alebo určeného na území Švajčiarska na právomoc všeobecných súdov na Slovensku. Rastúci počet prípadov, kedy si v obchodných vzťahoch s medzinárodným prvkom strany volia miesto konania o Švajčiarsku ako neutrálnom fóre, ale aj prípady, keď sa miestom konania stane miesto vo Švajčiarsku v prípade, ak sú obe strany slovenskými štátnymi príslušníkmi a nemajú žiadnu väzbu na miesto konania, vyvoláva nutnosť podrobne skúmať podmienky, prípustnosť, platnosť a účinky takýchto dojednaní, a osobitne prípustnosť určenia miesta konania rozhodnutím ustanoveného rozhodcovského tribunálu.

I. Pojem miesto konania a miesto vydania rozhodcovského rozsudku

Pojem miesto konania (Schiedsverfahrens Ort, Place of arbitration), je jedným z krucálnych pojmov rozhodcovského práva osobitne v súvislosti s ustanoveniami o mieste vydania rozsudku [\[3\]](#)

. Pre výklad tohto pojmu v slovensko-švajčiarskom právnom kontexte je potrebné brať do úvahy znenie vnútroštátnej úpravy v oboch štátoch /resp. v ďalších domovských štátoch účastníkov, čo však prekračuje predmet tejto state/, ako aj zmluvné vzťahy medzi nimi.

Slovenský zákon o rozhodcovskom konaní [\[4\]](#) upravuje miesto konania vo svojom § 23, nasledovne:

„(1) Rozhodcovské konanie sa uskutoční na mieste dohodnutom účastníkmi rozhodcovského konania. Ak k tejto dohode nedošlo, uskutoční sa na mieste, ktoré určil rozhodcovský súd so zreteľom na povahu sporu a záujmy účastníkov rozhodcovského konania. Pre rozhodcovské konanie, ktoré prebieha na stálom rozhodcovskom súde, platia ustanovenia rokovacieho poriadku stáleho rozhodcovského súdu o mieste rozhodcovského konania.

(2) Ak sa účastníci rozhodcovského konania nedohodnú inak, môže rozhodcovský súd uskutočniť jednotlivé úkony na akomkoľvek mieste, ktoré považuje za vhodné, najmä na konzultáciu medzi jeho členmi, vypočutie svedkov, znalcov alebo účastníkov rozhodcovského konania, preskúmanie tovaru, majetku alebo listín. Tým sa nemení miesto rozhodcovského konania podľa odseku 1.“

Táto úprava miesta konania teda vychádza z prednosti dojednaní strán o mieste konania, pričom však ide o úpravu miesta konania výsostne a výhradne v rámci miestnej pôsobnosti uvedenej právnej normy, teda v zmysle § 1, ods. 1) ZRK, ktorý výslovne obmedzuje územnú platnosť Zákona ohľadne úpravy konania iba na územie Slovenskej republiky s výnimkou prípadov stanovených pre súčinnosť miestneho súdu. [\[5\]](#)

Pritom samozrejme už znenie ustanovenia § 2, ods. 1, ods. 4 a 2, ods. 3 ZRK vychádza z možnosti, aby si strany dojednali miesto konania aj mimo územia Slovenskej republiky. Pre prípad takéhoto dojednaní pripadajú do úvahy, dva právne režimy na posúdenie platnosti dojednaní o mieste konania.

V prípade, ak ide o spor s medzinárodným prvkom, najmä v prípade subjektov s rozdielnym domicilom, bude nutné aplikovať na vec platné medzinárodné právo súkromné /s prednosťou zmlúv pred kolíznymi normami vnútroštátneho pôvodu/. To vyplýva zo samotného faktu, že dojednanie o mieste konania /obdobné prorogácii miestnej pôsobnosti všeobecného súdu/ je procesným dojednaním, na ktorého platnosť nemožno vzťahovať a priori niektorý z konkurujúcich si kolíznych noriem upravených vo vnútroštátnych prameňoch, ak je tu medzinárodná zmluva, ktorá zaväzuje štáty účastníkov.

V prípade ak ide o spor bez medzinárodného prvku, teda o zmluvnú eváziu z pôsobnosti miestnych súdov, primárne je nutné skúmať prípustnosť takejto voľby v právnom poriadku štátu, z pôsobnosti zákonov ktorého chcú strany dojednaním uniknúť, a to osobitne s ohľadom na neskoršie uznanie rozsudku z hľadiska rozporu s verejným poriadkom, pričom treba predoslať, že v zmysle právnej teórie i rozličných právnych úprav už dojednanie takéhoto fóra môže byť v rozpore s verejným poriadkom.

I.1. Zmluvný únik z pôsobnosti vnútroštátneho práva – vývoj právnej úpravy

Prípustnosť zmluvného úniku z pôsobnosti vnútroštátneho práva bola za posledné storočie predmetom významných normotvorných zmien v medzinárodnom práve súkromnom, ale taktiež bola osobitne posudzovaná Súdnym dvorom v súvislosti s prípustnosťou usadenia iba za účelom obídenia výlučnej pôsobnosti registrových súdov. [\[6\]](#)

Názor na súlad dojednaní fóra v cudzine prešiel vývojom od primárnej neprípustnosti takého dojednaní, cez určité váhanie až po postupnú čoraz širšiu akceptáciu takéhoto postupu. Historicky prvým dohovorom, ktorý riešil otázku uznávania rozhodcovských rozsudkov, bol Ženevský dohovor o doložkách o rozhodcovi z roku 1923 nasledovaný Ženevským protokolom o vykonateľnosti rozhodcovských nálezov z t. 1927 [\[7\]](#)

Pokiaľ ide o výslovné znenie Ženevského dohovoru o doložkách o rozhodcovi, tento v čl. 1) zaväzoval členské štáty uznať rozhodcovskú zmluvu za platnú nasledovnou formuláciou:

1 Každý ze smluvných štátů uznává platnost úmluvy o rozsudím a doložky rozhodčí mezi stranami podrobenými příslušné pravomoci různých smluvných štátů, podle které se strany zavazují při některé smlouvě ve věci obchodní nebo v jakékoliv jiné věci, jež může býti vyřízena rozhodčím řízením na základě kompromisu, že veškeré, nebo některé spory, které by mohly vzejíti z řečené smlouvy, předloží rozhodčímu řízení, i když toto rozhodčí řízení má se konati v jiném státě než tam, jehož pravomoci je podrobena každá ze stran zúčastněných na smlouvě.

Toto ustanovenie tak zakotvovalo povinnosť zmluvných štátov uznať rozhodcovskú doložku aj v prípade, ak dve strany podrobené inak právomoci rôznych zmluvných štátov, dohodli miesto konania (v súvislosti s uznaním doložky musí ísť o vedľajšie dojednanie rozhodcovskej zmluvy, teda nemožno tu uvažovať o dodatočnom určení miesta konania) v treťom štáte.

Týmto však stále neboli zmluvné štáty Dohovoru viazané uznať za platné také rozhodcovské doložky, ktorých účastníkmi boli strany, ktoré všetky podliehali právomoci jedného štátu Dohovoru, a dojednali miesto konania mimo jeho územia.

Práve v medziobdobí po prijatí ženevského Dohovoru a Protokolu ale pred prijatím Newyorského dohovoru máme zmenu vnímania prípustnosti takejto volby dokumentovanú práve z československého národného zhromaždenia, a to z dôvodovej správy k návrhu novely Občianskeho súdneho poriadku. [\[8\]](#)

V Národnom zhromaždení ČSR sa tak v roku 1952 prejednával návrh novely Občianskeho súdneho poriadku, pričom bod 93. Menil § 648 takto:

"(1) Strany sa môžu dohodnúť, že o veciach uvedených v § 404 ods. I má namiesto súdu rozhodovať jeden alebo viac rozhodcov; rozhodcovská smluva sa môže týkať ako jednotlivé veci (smluva o rozhodcovi), tak všetkých vecí, ktoré by v budúcnosti vznikli z určitého právneho pomeru (rozhodcovská doložka). Rozhodcovská smluva sa musí stať písomne.

(2) Rozhodcovskú smluvu možno uzavrieť len vtedy, ak aspoň jednou zo strán je československá právnická osoba; toto obmedzenie neplatí, ak nie je ani jedna zo strán československým občanom alebo československou právnickou osobou. "

Dôvodová správa k tomuto návrhu výslovne uvádzala: K č. 92:

V texte § 648 o. s. p. dochádza k týmto zmenám: (...)

„Zákon zamýšľal formuláciu doterajšieho odseku 2 zabrániť tomu, aby sa dvaja československí občania vyhýbali rozhodnutiu zľudoveného súdu tým, že by sa podrobili výroku rozhodcov. Nemal však v úmysle vylučovať možnosť, aby sa dvaja cudzinci podrobili výroku československých rozhodcov. Preto napríklad poriadok rozhodcovského súdu Čs. obchodnej komory s touto možnosťou výslovne počíta a prípady, že sa dvaja cudzinci (alebo cudzie právnické osoby) dobrovoľne podrobia jurisdikcii tohto súdu, nie sú, ako prax ukazuje, výnimočné. Aby sa vyhovel týmto potrebám a aby sa ustanovenia nášho právneho poriadku uviedli do súladu s obsahom ženevského protokolu, pripojuje sa k doterajšiemu § 648 ods. 2 O. s. p. ďalšia veta.“

Úprava Newyorského dohovoru o uznaní a výkone rozhodcovských rozhodnutí je už podstatne odlišná, hoci je zrejmé že neodstránila všetky pochybnosti. Ustanovenie čl. 1 Newyorského dohovoru v prvom rade jednoznačne mení kritérium pre posúdenie svojej aplikácie na rozhodcovský nález, a to tým, že sa kritériom stáva odlišnosť štátu kde bolo rozhodnutie fyzicky vydané od miesta, kde sa žiada o uznanie alebo výkon rozhodnutia.

V spojení s čl. I potom ustanovenie čl. II, ods. 1) Newyorského dohovoru zaväzuje zmluvné štáty uznať takéto rozhodcovské zmluvy, a článok V. naopak dáva možnosť ex offio odmietnuť uznanie cudzieho rozhodcovského rozsudku, za podmienky, ak:

a/ je predmet konania v štáte výkonu rozhodnutia vylúčený z rozhodcovského konania,

b/ ak uznanie rozsudku by bolo v rozpore s verejným poriadkom.

Opäť tak ostala otvorená možnosť, odvodzovaná zo štátnej suverenity zmluvných štátov, aby bolo uznanie rozsudku odopreté na základe rozporu s verejným poriadkom. Odhliadnuc od otázky vylúčenia z rozhodcovského konania (ktorá ako uvidíme v druhej časti bude nepoužiteľná) odmietnuť uznanie rozsudku práve z dôvodu, že dojednanie o určení miesta konania v cudzine, v prípade ak obaja účastníci spadajú do právomoci jedného zmluvného štátu.

Na posúdenie tejto otázky vo vzťahu k dojednaniu miesta konania (sídla rozhodcovského súdu) vo Švajčiarsku sa sústreďujem osobitne v druhej časti, avšak už teraz môžem predoslať, že znenie čl. 5 slovenského Zákona o rozhodcovskom konaní vylučuje, aby bolo možné (okrem výslovnej aplikácie pojmu verejný poriadok ako pojmu použiteľného „contra legem“ čo je v právnom štáte neprípustné [\[9\]](#)) považovať dojednanie o mieste konania v zahraničí, uzavreté medzi dvomi slovenskými účastníkmi, za rozporné s verejným poriadkom.

I.2. Únik z pôsobnosti slovenských súdov – vnútroštátna úprava

V čl. 5, ods. 1) ZRK vymedzuje platnosť rozhodcovskej zmluvy: (1) Ak sa zmluvné strany v rozhodcovskej zmluve výslovne dohodli na uzavretí rozhodcovskej zmluvy podľa právneho poriadku iného štátu, nespôsobuje to neplatnosť rozhodcovskej zmluvy. V tomto prípade sa posudzuje platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa právneho poriadku, podľa ktorého sa uzavrela. Ustanovenie § 4 ods. 2 tým nie je dotknuté. Prípustnosť predmetu rozhodcovského konania sa

však posudzuje vždy podľa tohto zákona.

Zákon tak pripúšťa aby si strany aj v prípade miesta konania na Slovensku, a to aj v prípade, že sú obe strany slovenskými subjektami, dojednali pre platnosť rozhodcovskej zmluvy cudzie právo. Eváziu zo slovenského práva tak umožňuje práve čo do platnosti rozhodcovskej zmluvy (okrem liberálnej postulovanej písomnej formy, a arbitrability). Záver, že takúto voľbu práva rozhodcovskej zmluvy možno vykonať i v prípade slovenských subjektov, podporuje systematika Zákona, ktorý nemá osobitnú časť pre medzinárodnú arbitáž, nijako nevymedzuje pojem spor s medzinárodným prvkom a napokon ani neustanovuje platnosť tohto ustanovenia iba v medzinárodných sporoch.

Pritom iné ustanovenia roztrúsené po slovenskom ZRK obmedzujú napríklad voľbu rozhodného práva ako základu rozhodnutia v § 31, ods. 1 a 2 ZRK tak, že pri spore s medzinárodným prvkom umožňujú voľbu práva v hmotných otázkach (a s výslovnou dohodou aj o procesných otázkach nezaraďovaných do § 5, ods. 1 ZRK) , kým hmotnoprávne posúdenie sporov vzniknutých z tuzemských vzťahov je obligatórne podriadené slovenskému právu.

Preto výkladom a contrario pokiaľ na iné právne otázky sa nevzťahuje možnosť voľby práva na spory, kde sú všetci účastníci slovenské subjekty, vzťahuje sa na voľbu práva platnosti doložky. Rovnako, voľba miesta konania, ako vedľajšieho ustanovenia rozhodcovskej doložky taktiež nie je v zákone obmedzená na podmienku, aby mohli účastníci dojsť k miestu konania mimo územia domovského štátu iba v prípade ak je daný medzinárodný prvok v spore [\[10\]](#) .

Na pojem verejného poriadku, a jeho prípustnosť na odmietnutie uznania cudzieho rozhodcovského rozsudku však už možno a simili aplikovať právny názor Súdneho dvora o obmedzení prípustnosti odmietnutia cudzieho rozhodnutia na základe verejného poriadku iba na prípady porušenia najzávažnejších základných právnych princípov na ktorých je postavený právny poriadok štátu (ako je napríklad právo konať pred súdom).

II. Pojem „sídlo rozhodcovského súdu“ a jeho dopad na výlučnú pôsobnosť švajčiarskeho Bundesgericht

II. 1. IPRG

Švajčiarska vnútroštátna úprava kolíznych noriem je obsiahnutá v Spolkovom zákone o medzinárodnom práve súkromnom (ďalej IPRG) [\[11\]](#) . Z hľadiska predmetu tejto state je potom rozhodujúca úprava sídla rozhodcovského súdu (Sitz des Schiedsgerichts), a v tejto súvislosti použitia IPRG:

čl. 176

I. Rozsah platnosti. Sídlo rozhodcovského súdu

1 Ustanovenia tejto kapitoly platia pre rozhodcovské súdy so sídlom vo Švajčiarsku, pokiaľ mala pri uzavretí

Rozhodcovskej zmluvy aspoň jedna zo strán svoje bydlisko alebo trvalý pobyt mimo Švajčiarsko.

2 Ustanovenia tejto kapitoly neplatia, pokiaľ strany písomne vylúčili aplikáciu tejto kapitoly a dohodli

výhradnú aplikáciu kantonálnych predpisov o právomoci rozhodcovského súdu.

3 Strany alebo nimi označená rozhodcovská inštitúcia určia sídlo tribunálu, inak si sídlo určí sám tribunál. [\[12\]](#)

Z uvedeného je zrejmé, že rozhodcovský súd má sídlo vo Švajčiarsku vtedy, (ods. 3) ak tak určia strany (dohoda o mieste konania), rozhodcovská inštitúcia (napríklad Stály rozhodcovský súd zriadený podľa zák. č. 244/2002 Z.z.) alebo ustanovený rozhodcovský tribunál (ktorý inak

spôsobom formovania a postavením zodpovedá pojmu „rozhodcovský súd“ podľa slovenského zákona [13]). Taktiež je z tohto znenia zrejmé, že dohoda o sídle súdu zodpovedá pojmu „miesto konania“ podľa slovenského práva [14] , a ďalej je zrejmé, nakoľko blízka je úprava švajčiarskeho IPRG v tejto veci úprave slovenskej.

Prednosť má jednoznačne dohoda strán o sídle súdu, až následne sú uvažované možnosti určiť sídlo rozhodcovského súdu rozhodcovskou inštitúciou (napríklad aj pravidlami konania pred touto inštitúciou) a až ako posledná možnosť určenie sídla tribunálom samotným. [15]

Ďalej sa cez toto ustanovenie dostávame k otázke právomoci na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorú upravuje ako výlučnú právomoc švajčiarskeho najvyššieho súdu čl. 191 IPRG, ktorý určuje:

2. Inštancia pre návrh na zrušenie

Jedinou inštanciou pre rozhodnutie o návrhu na zrušenie je švajčiarsky spolkový súd.

Konanie prebieha podľa článku 77 zákona o spolkovom súde zo 17. júna 2005. [16]

Táto právomoc je výlučnou právomocou, ktorá v zmysle československo-švajčiarskeho Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodnutí [17] absolútne vylučuje, aby v konaní o zrušení akýmkoľvek spôsobom postuloval svoju právomoc slovenský všeobecný súd.

II. 2. Vzťah medzi Dohovorom (s dodatkovým protokolom) a novým Lugánskym dohovorom

II.2a Nahradenie

Dohovor medzi Československom a Švajčiarskom o uznaní a výkone cudzích rozsudkov, uzavretý v roku 1926, bol vo veciach, ktoré spadajú do pôsobnosti NLD nahradený dňom účinnosti nového medzinárodného dohovoru podpísaného Švajčiarskom, a (aj za Slovenskú republiku) Európskou úniou.

Čl. 65 – 67, ods. 1 Luganského dohovoru totiž upravujú nanovo vzťah medzi inými dohovormi a novým Luganským dohovorom a to takto:

Článok 65

Pokiaľ nie je v článku 63 ods. 2, článkoch 66 a 67 ustanovené inak, tento dohovor vo vzťahoch medzi štátmi viazanými týmto dohovorom nahrádza medzinárodné zmluvy uzavreté medzi dvoma alebo viacerými z nich, ktoré sa týkajú vecí upravených týmto dohovorom. Nahrádzajú sa najmä medzinárodné zmluvy uvedené v prílohe VII.

Článok 66

1. Medzinárodné zmluvy uvedené v článku 65 zostávajú naďalej v platnosti vo veciach, na ktoré sa tento dohovor nevzťahuje.

2. Zostávajú naďalej v platnosti ohľadne rozsudkov vydaných a listín úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných ako verejné listiny pred nadobudnutím platnosti tohto dohovoru.

Článok 67

1. Tento dohovor nemá vplyv na medzinárodné zmluvy, ktorými sú zmluvné strany a/alebo štáty viazané

týmto dohovorom viazané a ktoré upravujú právomoc alebo uznávanie a výkon rozsudkov v špecifických

veciach. Bez toho, aby boli dotknuté záväzky vyplývajúce z iných medzinárodných zmlúv, ktorými sú viazané

niektoré zmluvné strany, nebráni tento dohovor zmluvným stranám v uzatváraní takýchto medzinárodných

zmlúv.

Ako je zrejmé z prílohy VII Dohovoru, uvedenej slovami „nahradené medzinárodné zmluvy podľa článku 65 dohovoru sú najmä:“

— Dohovor medzi Československou republikou a Švajčiarskou konfederáciou o uznaní a výkone súdnych rozhodnutí s dodatkovým protokolom, podpísaný v Berne 21. decembra 1926 [18]
, je vo veciach na ktoré sa vzťahuje tento nový Lugánsky dohovor nahradený Dohovorom.

II.2.b Rozsah nahradenia a zostatková platnosť Dohovoru a protokol

Podľa čl. 1, ods. 1 sa NLD použije na všetky občianske a obchodné konania bez ohľadu na povahu tribunálu, s výnimkami, do ktorých je zahrnuté aj rozhodcovské konanie, ktorého súčasťou však samozrejme nie je ani zrušenie rozhodcovského rozsudku, a toto potom spadá do pôsobnosti NLD.

Ohľadne rozhodcovského konania tomu tak nie je, keďže čl. 1, ods. 2 písm. b) NLD určuje, že sa nepoužije na rozhodcovské konanie, aspoň nie na základe NAHRADENIA.

To ešte stále neznamená, že sa nepoužije na základe ODKAZU / per referentiam/. Práve naopak, ustanovenia švajčiarsko-československého dohovoru sa nemôžu uplatňovať na výkon rozhodcovských rozsudkov inak než spôsobom, ktorým sa medzi stranami uskutočňuje výkon iných cudzích rozsudkov, vzhľadom na výslovné znenie Dohovoru, [\[19\]](#) a to osobitne s ohľadom na Dodatkový protokol

[\[20\]](#)

, ktorý kladie rozhodcovské rozsudky úplne na roveň iným súdnym rozhodnutiam.

Pokiaľ aj čl. V Dohovoru obsahuje odkaz na použitie čl. 1. Ods. 1-4 pre posúdenie vykonateľnosti, podmienka „pokiaľ ich možno použiť“ vo svetle NLD, je zrejme vylúčené odmietnutie vykonateľnosti rozsudku na základe verejného poriadku v súvislosti s eváziou z pôsobnosti slovenských súdov, a to v súvislosti s konštrukciou výlučnej právomoci Spolkového súdu vo veci preskúmania rozhodcovského rozsudku.

II. 3. Výlučná pôsobnosť švajčiarskeho Spolkového súdu a pojem „miesto vydania rozhodcovského rozsudku“

Pokiaľ ide o výlučnú pôsobnosť švajčiarskeho Spolkového súdu na preskúmanie rozhodcovského rozsudku, medzi stranami by nemala byť prima facie sporná, ak však vezmeme do úvahy, že švajčiarsky právny poriadok zakladá výlučnú právomoc na základe „sídla rozhodcovského súdu“, kým slovenský právny poriadok (čo do preskúmania rozhodcovského rozsudku) z miesta vydania rozsudku.

Je teda daná otázka, či miesto konania inak významovo totožné so švajčiarskym zákonným termínom „Sídlo rozhodcovského súdu“, je podľa slovenského práva skôr korektívom na to, aby sa zabránilo konaniu na jednom mieste, či už dojednanému stranami, alebo určenému pravidlami konania, a vydaniu rozsudku na inom mieste než bolo miesto konania (hoci tento korektív je do značnej miery nefunkčný) [\[21\]](#) alebo je miesto konania- sídlo rozhodcovského súdu ex lege totožné s miestom vydania rozsudku.

Toto má význam nielen pre prípad ak je uzavretá medzi stranami dohoda o mieste konania, ktorá určuje miesto konania vo Švajčiarsku, pričom fyzickým miestom vydania rozsudku je miesto na území Slovenskej republiky, ale aj prípad dodatočného určenia miesta konania

rozhodcovskou inštitúciou alebo rozhodcovským tribunálom. V takom prípade by zrejme švajčiarsky súd považoval za založenú svoju právomoc na preskúmanie rozsudku, a slovenský súd by na základe úvahy, že ide o tuzemský rozhodcovský rozsudok na prvý pohľad mohol taktiež odôvodniť svoju právomoc. [\[22\]](#)

V takejto súvislosti môže dôjsť ku konfliktu v právomoci dvoch konajúcich súdov [\[23\]](#) pričom švajčiarsky súd bude vychádzať zo sídla rozhodcovského súdu, a zasa slovenský súd z vydania rozsudku na území SR. Tieto prípady musia byť zriedkavé, už z toho dôvodu, že pri žalobách o zrušenie sa slovenský účastník zrejme obráti ohľadne zrušenia na slovenský súd, pričom skôr je možné že druhý účastník bude namietat nedostatok právomoci slovenského súdu. [\[24\]](#)

Podľa môjho názoru, je potrebné formulovať následné zásadné stanovisko k zdanlivému rozporu medzi pojmi miesto konania a miesto vydania rozsudku:

- 1/ fyzické miesto vydania rozhodcovského rozsudku nezodpovedá pojmu „vydaný na území Slovenskej republiky“ ak miesto konania je mimo územia SR,
- 2/ fyzické miesto vydania nie je spôsobilé zmeniť „národnosť“ rozhodcovského rozsudku, a teda
- 3/ nemá vplyv na dojednané alebo riadne určené miesto konania – sídlo rozhodcovského súdu.

II.3.a Formálne miesto vydania podľa § 34, ods. 3 ZRK a jeho dispozitívnosť

V prospech tohto stanoviska svedčí v prvom rade znenie ustanovenia spomínaného § 34, ods. 3 slovenského zákona o rozhodcovskom konaní, teda výslovná pozitívna norma, ktorá určuje:

„ Ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike a účastníci rozhodcovského konania sa nedohodli inak, každý rozhodcovský rozsudok v rozhodcovskom konaní sa bude považovať za vydaný na tomto mieste v Slovenskej republike bez ohľadu na to, kde bol podpísaný, odkiaľ bol odoslaný alebo kde bol účastníkom rozhodcovského konania doručený.“

Táto norma jednoznačne vychádza z prednosti dohody strán (ak sa účastníci nedohodli inak) , ďalej, určuje, že sa neprihliadne na to kde bol rozhodcovský rozsudok podpísaný, odkiaľ bol odoslaný, pre účely určenia miesta konania. Obmedzenie účinnosti normy na prípady, keď je miesto konania v SR vyplýva jednoznačne z princípu teritoriality, a teda bez ďalšieho sa nevzťahuje na prípady, keď je miesto konania (dojednané alebo určené) mimo SR.

Keďže voľba miesta konania bola ponechaná stranám bez obmedzenia na ustanovenie miesta konania na území SR, a s ohľadom na ich možnosť dohodnúť sa na tom, aby aj v prípade ak dohodnú miesto konania na území SR, bol rozsudok považovaný za vydaný na inom mieste (mieste podpísania, mieste vydania uvedenom v rozsudku, mieste určenom vybranými procesnými normami), potom je nevyhnutné o to viac pripustiť účinky takejto dohody, v prípade, ak je miesto konania (dojednané alebo riadne určené) mimo SR a teda v tých prípadoch, kde sa slovenský zákon o rozhodcovskom konaní použije iba na uznanie a výkon rozsudku.

II.3.b. Ochrana záujmov účastníkov pri uznaní cudzieho rozhodcovského rozsudku

Výklad, že pri mieste konania dojednanom, alebo určenom mimo SR (konkrétne vo Švajčiarsku) a fyzickom mieste vydania (odoslania, doručenia, podpísania) v Slovenskej republike, ide o

tuzemský rozsudok, je neprípustný už z ústavného hľadiska, keďže takýto výklad sa protíví výkladovým pravidlám čl. 152, ods. 4 Ústavy SR, najmä s ohľadom na ustálenú judikatúru Ústavného súdu [25] - vzhľadom na to, že v zmysle § 1, ods. 1 ZRK sa na rozhodcovské konanie vzťahuje tento zákon iba ak je miesto konania na území SR, a v spojení s tým, že dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku, ustanovené v § 40, nemožno aplikovať ak ide o konanie, ktoré malo dohodnuté alebo riadne určené miesto konania mimo SR, (ustanovenie § 40 nie je ustanovením o uznaní a výkone rozhodcovského rozsudku, v zmysle § 1, ods. 1 ZRK), keďže súčasne niet právnej normy, ktorá by umožnila odopretie tzv. tuzemského rozhodcovského rozsudku, ktorý by bol výsledkom rozhodcovského konania s miestom konania mimo SR, výklad pripúšťajúci použitie ustanovení o vydaní rozsudku na území SR v prípade miesta konania mimo SR, by bol jednak výklad contra legem (!) a jednak by zakladal vážnu právnu neistotu pre účastníkov sporov.

II.3.c □ Interpretatio super legem ?

S ohľadom na systematiku, miestnu a vecnú pôsobnosť noriem obsiahnutých v ZRK, a obmedzenie miestnej pôsobnosti ustanovení o konaní (vrátane miesta konania) výhradne na prípady, keď je miesto rozhodcovského konania na území Slovenskej republiky nemožno racionálnou úvahou dôjsť k záveru o použití ustanovenia § 44, ods. 1 ZRK tak, žeby miesto vydania rozhodcovského rozsudku mohlo zmeniť „miesto konania“ dojednané stranami, alebo určené rozhodcovskou inštitúciou (pravidlami) alebo tribunálom mimo územia SR.

Rovnako tomu ani nenasvedčuje výslovné znenie § 44, ods. 1 operujúce s pojmom „vydané“ ak ho porovnáme s textáciou § 34, ods. 3 ZRK (kde miesto vydania je stotožnené s miestom konania, oproti faktickým pojmom „podpísaný, odoslaný, doručovaný“). Je viac než zrejmé, že ako miesto konania, tak ak miesto vydania, ako normatívne pravidlo, sú v slovenskom rozhodcovskom práve formálnoprávnu nie skutkovou otázkou na rozdiel od našťastie čoraz zriedkavejšieho mylného názoru nižších súdov.

Ak by miesto vydania bolo skutkovou otázkou, a malo byť predmetom preukazovania či dokazovania, potom by nebola možná a prípustná dohoda účastníkov v zmysle § 34, ods. 3 ZRK, a teda takýto výklad zo strany konajúceho súdu by bol opäť priamo výkladom contra legem.

III. □ Záverečné poznámky

Viedenský dohovor o zmluvnom práve [26] celkom jednoznačnými slovami už vo svojom úvode vyjadruje záväzné medzinárodné obyčaje, ktoré boli súčasťou medzinárodného práva už pred jeho prijatím [27] a to práve v preambule (pacta sunt servanda, úcta k medzinárodným záväzkom, zásada slobodného súhlasu, etc) potvrdzujúc, že boli už v čase uzavretia dohovoru súčasťou medzinárodného práva obyčajového.

Zásada pacta sunt servanda sa samozrejme vzťahuje aj na Nový Lugánsky Dohovor, a rovnako aj na Dohovor medzi Švajčiarskom a (Česko-) Slovenskom o uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí. Prednosť tomuto Dohovoru celkom jednoznačne priznáva ako Zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom [28], tak aj Zákon o rozhodcovskom konaní [29] a napokon aj príslušné ustanovenia Exekučného poriadku [30].

Z tohto hľadiska je potrebné, aby boli na záver osvetlené jednak podstatné rozdiely medzi znením Dohovoru a dodatkového protokolu, a napokon pojem vzťahov s medzinárodným prvkom.

Ako uvádzajú Števček/Ficová a kol. [31] v prípade tzv. cudzích exekučných titulov rozoznávame niekoľko režimov vykonateľnosti cudzieho exekučného titulu na území SR. Mimo režimu vyplývajúceho zo sekundárnych noriem EÚ ako je Nariadenie Rady č. 44/2001 a Nariadenie Parlamentu a Rady č. 805/2004, a napokon uznania a výkonu cudzieho správneho rozhodnutia (§ 250w OSP) sú v našom právnom poriadku dva hlavné režimy vykonateľnosti:

- a) a) Uznatie vykonateľnosti podľa zákona č. 97/1963 Zb.
- b) b) Uznatie a výkon cudzieho rozhodcovského rozhodnutia podľa zákona č. 244/2002 Z.z.

Uznatie a výkon cudzieho (rozhodcovského) rozhodnutia podľa Dohovoru je teda potrebné ako lex specialis porovnať s režimom vykonateľnosti podľa uvedených zákonov /nestrácajúc zo

zreteľa, že kým pre vzťahy s medzinárodným prvkom je ZMPSP napríklad ohľadne voľby práva lex specialis vo vzťahu k ZMPSP, pre uznanie a výkon rozhodnutí je tomu naopak/.

V režime ZMPSP je upravené konanie o uznanie vykonateľnosti upravené ako komplexné samostatné konanie s ustanoveniami o príslušnosti, účastníkoch, pojednávaní, a spôsobe rozhodovania. Oproti tomu je v režime ZRK priamo vylúčené samostatné konanie o uznaní vykonateľnosti /§ 49, ods. 1/ pričom sa len prosto ustanovuje, že naň príslušný súd prihliadne akoby išlo o domáci rozhodcovský rozsudok /čo nevyklučuje aplikáciu § 68f), ba naopak toto ustanovenie osobitne dopadá aj na uznanie rozhodcovských rozsudkov, a to osobitne s ohľadom na čl. I. Dodatkového protokolu medzi Švajčiarskom a SR, ktorý kladie rozhodcovské rozsudky na roveň rozsudkom všeobecných súdov/

V režime ZRK ktorý je z hľadiska odopretia uznania špeciálnou úpravou oproti ZMPSP sú samostatne dôvody odopretia na návrh účastníka, (§ 50, ods. 1 – všetky bez ďalšieho neprípustné podľa Dohovoru medzi (Č)SR a Švajčiarskom) a odopretia aj bez návrhu (ex offa).

Tieto dva dôvody odopretia bez návrhu /ak výkon rozhodnutia je v rozpore s verejným poriadkom, a ak vec nemohla byť predmetom rozhodcovského konania/ sú ďalej obmedzené znením čl. I. ods. 1 Dohovoru. Podľa neho je prípustné odopretie uznania v prípade ak je výkon rozhodnutia v rozpore s verejným poriadkom, ale nie je prípustné odoprieť uznanie pre nearbitrabilitu. V zmysle Dohovoru je prípustné iba odopretie v takom prípade, ak by mal štát, kde sa žiada uznanie alebo výkon, výlučnú právomoc.

Teda vylúčenie veci z rozhodcovského konania môže podľa práva slúžiť ako dôvod na odopretie uznania rozhodcovského rozsudku vydaného v konaní s miestom konania vo Švajčiarsku iba vtedy, ak toto vylúčenie znamená súčasne aj výlučnú právomoc slovenských súdov podľa § 37d) ZMPSP [\[32\]](#) .

Aj pri odopretí uznania cudzieho rozhodcovského rozsudku je však konajúci súd viazaný zákazom vecného preskúmania, ako aj skutkovými zisteniami rozhodcovského rozsudku, na ktorom tento založil svoju právomoc (§68f ZMPSP).

V súvislosti s riešenou otázkou miesta konania nemôžem obísť ani pomerne výnimočný predsa však občas sa vyskytujúci prípad ďalšieho výkladu contra legem, ktorý predstavuje odopieranie

postavenia zahraničných právnických osôb v exekučnom konaní, a výklad, ktorým spochybňujú niektoré slovenské súdy právnu povahu spoločností inkorporovaných v cudzine.

Známy prípad Centros Ltd, v ktorom ESD jednoznačne judikoval, že sloboda usadenia znamená aj právo občanov jednej členskej krajiny založiť obchodnú spoločnosť v inej členskej krajine napriek tomu, že na území štátu registrovaného sídla nebude vykonávať činnosť, a bude naopak vykonávať činnosť v štáte, ktorého štátnymi príslušníkmi sú jej zakladatelia (vlastníci), zrejme nepostačuje k tomu, aby slovenské súdy bezvýhradne akceptovali zásadný fakt, že obchodná spoločnosť založená v inom členskom štáte EÚ, bez ohľadu na to, či sa daný štát riadi teóriou inkorporačnou alebo teóriou sídla, vždy v právnych vzťahoch s akýmikoľvek subjektami na území iného štátu než je štát jej domicilu, (pokiaľ nedôjde k zmene tohto sídla) ako subjekt právneho vzťahu konštituuje medzinárodný prvok v danom právnom vzťahu [\[33\]](#).

Prípady obchodných spoločností, ktoré investujú na území Slovenskej republiky, a miestne súdy (hoci našťastie výnimočne) im znemožňujú [\[34\]](#) uplatnenie ich práv oprávneného, vyplývajúcich nielen zo zákona, ale i z Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách [\[35\]](#)

sú osobitným signálom potreby sústrediť miestnu a vecnú príslušnosť na výkon cudzích rozhodnutí na jednom súde, alebo uskutočniť podstatné zmeny v stave zjednocovania výkladu právnych predpisov Najvyšším súdom. Tieto osobitné prípady totiž môžu zakladať, a spravidla aj zakladajú nárok na náhradu škody voči Slovenskej republike, ktorý ako vieme, je takmer nemožné následne uplatniť regresom voči konajúcim osobám.

[\[1\]](#) Nový Lugánsky Dohovor (Úradný vestník Európskej únie, č. L 339/2007 z 21. 12. 2007, účinná medzi EÚ a Švajčiarskom od 1.1. 2011, ďalej NLD) je

Dohovor medzi Európskou úniou zastupujúcou členské štáty, a členskými štátmi EZVO, nevzťahuje sa na rozhodcovské konanie, avšak vzťahuje sa na **civilné konania, ergo aj na konania**

, ktoré sa týkajú preskúmateľnosti a zrušenia rozhodcovského rozhodnutia. Súvislosť NLD s osobitnými zmluvami akou je Dohovor medzi ČSR a Švajčiarskom o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach potom môže viesť k uplatneniu niektorých ustanovení NLD aj na uznanie a výkon rozhodcovského rozsudku.

[2] Autor je člen Association suisse de l'Arbitrage, Associate of Chartered Institute of Arbitrators, a Young Austrian Arbitration Practitioners; ako rozhodca pôsobí od roku 2005, od roku 2007 je rozhodcom zapísaným v zozname rozhodcov Stáleho rozhodcovského súdu JSM, v rokoch 2007-2008, a od septembra 2011 je členom predsedníctva SRS JSM.

[3] Pozri aj čl. 1 Newyorského dohovoru v anglickom znení

[4] Zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov

[5] Napr. § 1, ods. 4) ZRK: (4) Ak miesto rozhodcovského konania ešte nebolo určené, príslušné súdy Slovenskej republiky majú právomoc na rozhodovanie podľa § 8 ods. 2 a § 10 ods. 4, ak má aspoň jeden z účastníkov rozhodcovského konania sídlo alebo miesto výkonu podnikania, alebo trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, § 2, ods. 3) ohľadne predbežných opatrení: „(3) Ustanovenia odseku 2 a § 27 (dokazovanie, najmä súčinnosť pri zbavení mlčanlivosti svedkov a pri dožiadaniach rozhodcovských súdov voči súdom všeobecným) sa použijú aj vtedy, ak miesto rozhodcovského konania ešte nebolo určené alebo sa nachádza mimo územia Slovenskej republiky.

[6] Rozsudok Súdneho dvora č. C-212/97 **Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen**, s predmetom „Sloboda usadiť sa – Zriadenie organizačnej zložky spoločnosťou, ktorá nevykonáva skutočnú činnosť – Obchádzanie vnútroštátneho práva – Odmietnutie zápisu“. Prípád bližšie rozoberám v tretej časti state.

[7] Bližšie Dr. Horváth Éva, Medzinárodná arbitráž (Nemzetközi választottbíráskodás,) Hvg-orac Kft, Budapest, 2010, paragraf 8.1. , Dr. Katarína Chovancová PhD. Medzinárodná arbitráž investičných sporov, BVŠP, Bratislava, 2009 , výklad na s. 355 a nasl.: Napr. Ženevský protokol z r. 1923 v čl. 1 umožňoval uznanie rozhodcovských doložiek len medzi zmluvnými stranami z rozličných členských štátov, (...). Na druhej strane vylúčil možnosť uzavretia rozhodcovskej doložky medzi príslušníkmi jedného členského štátu, ktorá by umožňovala uskutočnenie arbitráže v inom členskom štáte Protokolu.“

[8] Pozri dôvodová správa k novele O.s.p. tlač č. 634 z volebného obdobia NS ČSR 1948-1954(!), zverejnená na http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0634_04.htm ,

[9] Napriek tomu nie je prekvapivé, že slovenské súdy takúto argumentáciu naozaj aj používajú, vzhľadom na to, aký striktne protiarbitrážny prístup s vecným preskúmaním je pre ne od roku 2008 príznačný, a to dokonca s ignorovaním spomínaného precedentného rozsudku ESD č. **C-212/97 Centros Ltd v Erhvervs- og Selskabsstyrelsen**, a posudzovaním cudzích rozhodcovských rozsudkov ako domácich, dokonca aj v prípadoch, keď tým súčasne dochádza k vyvlastneniu zahraničných investícií vo forme pohľadávok.

[10] Obdobnú úpravu ma Maďarsko, ktorého Zákon o arbitráži LXXI/1994 výslovne považuje za spory s medzinárodným prvkom spory kde je aspoň jeden z účastníkov z iného štátu, ale aj spory, kde je miesto konania dojednané v inom štáte, ako je miesto obvyklého pobytu účastníkov. Naopak napríklad Chorvátsko vo svojom zákone uplatňuje zákaz dojednať v spore s domácimi účastníkmi miesto konania mimo územia Chorvátska, po pristúpení k únii bude tento zákaz napríklad v sporoch, kde si dvaja účastníci z Chorvátska dojednávajú miesto konania vo Švajčiarsku, vystavený testu použiteľnosti Lugánskeho dohovoru, zatiaľ však Chorvátsko môže úspešne trvať na odmietnutí uznania a výkonu rozhodcovského rozsudku /usudzujúc predbežne zo znenia chorvátskeho zákona, bez skúmania zmluvného vzťahu medzi Švajčiarskom a Chorvátskom/.

[11] Bližšie pozri Bundesgesetz über Internationales Privatsrecht, znenie zverejnené na <https://www.sccam.org/>

,
<http://www.admin.ch/ch/d/sr/c291.html>

, z literatúry k rozhodcovskému konaniu vo Švajčiarsku a unikátnej úprave IPRG pozri najmä:
Boóc Ádám, Medzinárodná obchodná arbitráž (A nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodás), HVG Orac Kft, Budapest 2009, strany 50 – 110, JUDr. Katarína Chovancová, PhD. Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy, Veda, Bratislava 2008, s. 267 – 316,

[12] 1 Die Bestimmungen dieses Kapitels gelten für Schiedsgerichte mit Sitz in der Schweiz, sofern beim

Abschluss der Schiedsvereinbarung wenigstens eine Partei ihren Wohnsitz oder ihren gewöhnlichen

Aufenthalt nicht in der Schweiz hatte.

2 Die Bestimmungen dieses Kapitels gelten nicht, wenn die Parteien schriftlich die Anwendung dieses

Kapitels ausgeschlossen und die ausschliessliche Anwendung der kantonalen Bestimmungen über die

Schiedsgerichtsbarkeit vereinbart haben.

3. Der Sitz des Schiedsgerichts wird von den Parteien oder der von ihnen benannten

Schiedsgerichtsinstitution, andernfalls von den Schiedsrichtern bezeichnet.

[13] Tu treba zdôrazniť, že zákonná definícia rozhodcovského súdu v § 7 ZRK, 1) Rozhodcovským súdom sa na účely tohto zákona rozumie jediný rozhodca alebo viacerí rozhodcovia, nepripúšťa aby bol rozhodcovský súd konajúci vo veci, stotožňovaný so Stálym rozhodcovským súdom ako inštitúciou napriek tomu nejasnosť iných ustanovení § 244/2002 Z.z. tomu zasa napomáha (najmä ustanovenia o vydávaní rozsudkov Stálym rozhodcovským súdom, podrobení sa právomoci Stáleho rozhodcovského súdu, upravené nadbytočne okrem podrobenia sa pravidlám rozhodcovskej inštitúcie) a tak legislatívny optimizmus slovenského zákonodarcu opäť raz prispieva k problémom v aplikačnej praxi.

[14] Ostatne podobne používa pojem miesto rozhodcovského konania (Ort des Schiedsverfahrens) aj nemecké a rakúske procesné právo, pričom nikdy nedošlo k tomu, žeby bolo sporné, či takto určené sídlo rozhodcovského súdu vo Švajčiarsku zodpovedá pojmu miesto konania v rakúskom či nemeckom procesnom práve.

[15] Podobne § 23 slovenského ZRK

[16] 2. Beschwerdeinstanz

Einzigste Beschwerdeinstanz ist das schweizerische Bundesgericht. Das Verfahren richtet sich nach Artikel

77 des Bundesgerichtsgesetzes vom 17. Juni 2005.

[17] Čl. I. podmienka uznania uvedená v bode 1 Dohovoru

[18] Svoju viazanosť ustanoveniami Dohovoru potvrdili Švajčiarsko a Slovensko výmenou nót 13. Októbra/25. Novembra 1994

[19] V čl. V „Výroky rozhodčí vydané v jednom se smluvních států, které tam mají stejnou platnost jako rozhodnutí soudní, budou uznány a vykonatelný ve státě druhém, vyhovují-li předpisům předchozích článků, pokud jest jich možno použití.“

Ďalej v čl. I. Dodatkového protokolu:

Za

soudní rozhodnutí podle této úmluvy

jest považovati rozhodnutí vydána ve věcech občanských nebo obchodních, ať v řízení sporném co nesporném soudy řádnými, zvláštními, rozhodčími

či úřady poručenskými (sirotčími). Vo francúzskom origináli (databáza

<http://www.eda.admin.ch/eda/en/home/topics/intla/intrea/dbintr.html>

) znie čl. V: „Les sentences arbitrales rendues dans l'un des Etats contractants et y ayant la même autorité que les décisions judiciaires seront reconnues et mises à exécution dans l'autre Etat si elles satisfont aux prescriptions des articles précédents, en tant que celles-ci sont applicables.“

[20] Za **soudní rozhodnutí podle této úmluvy** jest považovati rozhodnutí vydána ve věcech **o občanských nebo obchodních**

,
ať v řízení sporném co nesporném

soudy řádnými, zvláštními, rozhodčími

či úřady poručenskými (sirotčími),

vo francúzskej pôvodine

:

”

Seront considérées comme des
décisions judiciaires au sens de la convention

les décisions rendues en matière
civile ou commerciale

,

dans la procédure soit contentieuse soit non contentieuse, par les
tribunaux ordinaires

,

les tribunaux arbitraux

ou les autorités de tutelle (curatelle).“

[21] Z dôvodovej správy k ZRK, k § 34: „Odsek 3 je dôležitým ustanovením, ktorého úlohou najmä v medzinárodnej arbitráži je odstrániť právnu neistotu vo veci “národnosti” rozhodcovského rozhodnutia. Napr. ak by sa celé rozhodcovské konanie uskutočnilo v Slovenskej republike a miestom arbitráže by teda podľa § 23 tohto návrhu bola Slovenská republika, ale rozhodcovské rozhodnutie by rozhodcovia podpísali vo Viedni, mohlo by sa bez existencie tohto ustanovenia toto rozhodnutie za rakúske. Ustanovenie sa opiera o čl. 31 ods. 3 Modelového zákona UNCITRAL a čl. 53 anglického zákona – Arbitration Act z roku 1966, ktorý bol prijatý na základe negatívneho precedensu, kedy rozhodcovia, ktorí konanie uskutočňovali v Londýne, vyhotovili a podpísali rozhodcovský rozsudok v Paríži.“

Korektív je nepoužiteľný **vždy vtedy ak je miesto konania výslovne určené, alebo dojednané**

mimo územia SR. Znenie § 34, ods. 3 výslovne obmedzuje svoju použiteľnosť na prípady, keď /dojednané, pravidlami konania, alebo tribunálom určené/ miesto konania

je v

Slovenskej republike

, a tak iba v nemnohých prípadoch môže prispieť k naplneniu účelu, ktorý s ním zákonodarca v zmysle dôvodovej správy spájal, maximálne môže napomôcť určení miestnej príslušnosti súdu konajúcemu o zrušení rozsudku na území SR, v medzinárodnej arbitráži je uplatniteľný iba vtedy, ak miesto konania bolo výslovne dojednané alebo určené v Slovenskej republike.

[22] Tu vzniká ďalší problém so znením § 1, ods. 1 ZRK, ktorý obmedzuje nielen územnú ale aj VECNÚ pôsobnosť Zákona o rozhodcovskom konaní, **keďže výslovne ustanovuje: (1)** Tento zákon upravuje

a) **rozhodovanie majetkových sporov** vzniknutých z tuzemských a z medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, **ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike,**

b) uznanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike.

[23] Navyše komplikovanej prísl. ustanoveniami O.s.p. o miestnej príslušnosti súdov, ktoré pre zrušenie rozhodcovského rozsudku zakladajú miestnu príslušnosť súdu v obvode ktorého bolo miesto konania.

[24] Napriek prípadnému fyzickému vydaniu rozsudku na Slovensku sa môže účastník domáhať nedostatku právomoci súdov SR najmä preto, že:

1/ Slovenský zákon neupravuje rozhodcovské konanie v prípade ak je miestom konania miesto mimo SR, čím dochádza k neuplatniteľnosti § 40, 41, 42 a 43 ZRK, keďže slovenský zákon upravuje **možnosť zrušiť tuzemský rozsudok** ale celá **úprava slovenského zákona je uplatniteľná iba v prípade** , ak je miesto konania na území SR, či už ide o písomnú formu zmluvy, arbitrabilitu (s výslovným odkazom na § 1, ods. 3, ktorý je použiteľný iba ak je miesto konania na území SR), ale výslovne aj § 40 a nasl ZRK. Ustanovenie o vecnej a územnej pôsobnosti zákona nepochybne dopadajú na celú jeho úpravu.

2/ Pri nedostatku právnej úpravy dopadajúcej na zrušenie rozsudku by musel účastník žalobu podávať podľa § 80, písm. c) O.s.p. a preukazovať tak **naliehavý právny záujem na veci**, čo tiež obmedzuje právomoc slovenského súdu

3/ Keďže ZRK obmedzuje svoju použiteľnosť okrem uznania a výkonu, na arbitráž s miestom konania na území SR možno s úspechom aplikovať ustanovenie Newyorského dohovoru o „rozsudkoch, ktoré štát, v ktorom sa žiada o ich výkon nepovažuje za domáce podľa svojho práva,

4/ S použitím výkladu § 34, ods. 3, ZRK možno per analogiam použiť i na dojednania o mieste konania, ktoré neovplyvňuje miesto odkiaľ bol rozsudok odoslaný alebo kam bol doručovaný,

5/ NLD v spojení s IPRG zakladá výlučnú právomoc švajčiarskeho súdu.

[25] Napríklad PL.ÚS 15/98: „V situácii, keď právnu normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 ústavy a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Všetky štátne orgány majú vtedy ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou (čl.

152 ods. 4). /.../ Jednou z nevyhnutných súčastí obsahu princípu právneho štátu je požiadavka právnej istoty.

S uplatňovaním tohto princípu sa spája nielen

požiadavka po všeobecnej platnosti, trvácnosti, stabilite, racionalite

a spravodlivom obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom (publikovateľnosť), no rovnako aj požiadavka

predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je

jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem

(požiadavka, aby priemerný občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy).

Požiadavka po jednoznačnom jazyku a zrozumiteľnosti právnych noriem, najmä zakazujúcich určité druhy správania, teda významne znižuje nebezpečenstvo ich svojvoľného a diskriminačného uplatňovania...”

[26] Zverejnený vyhláškou MZV č. 15/1988

[27] Čl. IV Dohovoru, pozri aj Rozsudok ICJ Nicaragua v USA (1986), podľa ktorého medzinárodné obyčajové právo zaväzuje štáty naďalej aj v otázkach, v ktorých uzavreli neskôr zmluvu, a Rozsudok ICJ Irán v. USA (2003), podľa ktorého neskoršie uzavretie zmluvy nemôže obmedziť použitie medzinárodnej obvyčaje ako samostatného prameňa medzinárodného práva.

[28] § 2 Zákona č. 97/1964 Zb. v znení neskorších predpisov,

[29] § 53 Zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov,

[30] § 42, ods. 4) a § 45, ods. 4) Zák. č. 233/1995, v znení neskorších predpisov,

[31] Števček/Ficová a kol. Exekučný poriadok, Komentár, C.H. Beck, 2011, Komentár k § 42, ods. 4 EP /s. 115

[32] Právomoc slovenského súdu je výlučne daná

a) v konaní, ktorého **predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti** alebo nájom nehnuteľnosti, ak je nehnuteľnosť na

území Slovenskej republiky,

b) v konaní týkajúcom sa registrácie alebo platnosti patentov, ochranných známok, dizajnov alebo iných práv,

ktoré sa musia registrovať alebo pri ktorých sa musí žiadať o ochranu, ak sa žiadosť o registráciu alebo ochranu

podala na území Slovenskej republiky alebo sa za podanú na území Slovenskej republiky považuje podľa noriem

medzinárodného práva.

[33] Bližšie k otázke judikatúry ESD a jej vplyvu na slovenské právo, Pala R. Sloboda

usadzovania spoločností vo svetle novej judikatúry ESD: Inspire Art, Právny obzor 4/2004

[34] Naviac výslovne rozhodovaním v rozpore s Exekučným poriadkom, Zákonom o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, a napokon aj medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

[35] 3 Cdo 209/2008 „Za porušenie práv a v zmysle § 237 písm. f) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto uznesenie neboli splnené zákonom stanovené podmienky, lebo takýmto rozhodnutím sa oprávnenému v exekučnom konaní odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia“